

„ROBOTCHYJ NAROD“ (THE WORKING PEOPLE).

The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party, Affiliated with
the S. D. Party of Canada.
THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
Published monthly by
THE EXECUTIVE COMMITTEE OF THE U. S. D. P. OF CANADA
Pritchard & McGregor Winnipeg, Man.
Subscription \$1.00 a year.

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

„Робочий Народ“ — єдиний соц. дем. часопис для цілої Америки; вона одна дає те знання, яке повинна мати кожда працююча, класово-свідомо людина. Хочеш знати, як здобути кращий лад на світі, то читай все „Робочий Народ“.

„Робочий Народ“ коштує на рік лиш один долар, а адреса до нього є:

ROBOTCHYJ NAROD
Box 3658 (St. B.) Winnipeg, Man.

Свою буржуазію насамперед.

Хоч і не змістом, так зате формою, боротьба пролетаріату з буржуазією є насамперед — національною. Пролетаріат кожної країни мусить розуміється, насамперед упоратися зі своєю власною буржуазією. „Комуністичний Маніфест“.

Так сказав учателі соціалізму К. Маркс та Ф. Енгельс. Але межі нашої американсько-української робітничої ходять лещетороки, що проповідують якраз щось протилежне сему. Вони кажуть, що українська нація складає ся з самих селян та робітників, що української буржуазії ще нема, а коли й є, то український пролетаріат мусить її триматися аж доки не буде увільнена Україна. Тепер ми ніби повинні боротися тільки з чужинською буржуазією: московською, польською та англійською. А як визволимо Україну, то аж тоді вже можемо полічити ребра і своєї власної.

Першою свідомою помилкою тих любчиків є те, що в Україні нема української буржуазії. Вона є там! А з капіталістичним розвитком України росте і вирається у піре.

Хто скаже що мільонер Симиренко був не буржуї? Чи барон Василько формаль? А та величезна верста дрібної і середньої буржуазії на Гетьманщині, котра тепер є головним чинником українського руху на лівоберезній Україні?

Та нам канадійським, чи степським українським робітникам мало тепер розходить ся про старокраєві рухи, бо ми в них не годні брати участі, і старокраєві відносини можемо обговорювати тільки теоретично. Але у нас є наша власна північно-американська українська

буржуазія, ось тут у кожного під божом і ті проповідники любови в „власною“ буржуазією кажуть нам її не рухати. Мовляв, дає нашим салодіцкам, гротеріям, шторникам, ливарям та головам від „союзів“ а дрібної та середньої буржуазії стати „великою роботою“, заможімо їх своєю кривавою. А тоді як ми вже будемо мати кілька сот своїх українських мільонерів, тоді можемо розпочати з ними „класову боротьбу“.

Так вчать нас „соціалістичні“ інтелігентки — поповичі, котрим треба соціалізму, як неві п'ятої ноги. Ім за великою ціною треба вітримати гармонійні відносини між українським робітничтвом а салодіцками, або „спільними силами“ виволоати Україну.

Ми нічого не маємо проти тих завязків української буржуазії тут в Америці. Най собі багаті. Такий тепер устрій, хтось мусять бути багатирем. Най та буржуазія помагає виволоати Україну — і се добре. Але проповідувати братерство з нею соціалістично не личить. Для пролетаріату зобратитися з буржуазією, се значить знищити себе самого.

Найкращим прикладом може бути збратане декотрих головачів У. Ф. С. П. з Ф. У. в З. Д. та в „Народному Волеві“. Що з того вийшло? В переминуванні часу „Робітника“ т. Гладкий писав, що хоч на конвенції єдиного відділів у Ньюарку і був запал на язвиках до соціалістичної праці, але по конференції усе знов заммерло. „Робітник“ хиріє; не змогло йому й те, що надрукували що редагує його Сичинський.

Коли глянемо на рух між українським робітничтвом у Стейтах, то там тільки скриві підводять голову Федерація Українців Злучених Держав. Сичинський та Цеглинський кажучи, що вони соціалісти, працюють завзято для націоналізму. На буржуазний рух наше степське робітничтво склало \$50.000. а його єдиний орган „Робітник“ вaledво виходить раз на місяць, або як трафить ся. Українська степська буржуазія забачувала наших товаришів, і ті шпиро тягуть її від добогаєдця всіляких пройдисмітнів на „визволі України“. А ще гірше що за погоняча посадили такого „солосейка“, котрий єсїнає українському пролетаріату: „Любімоє в власною буржуазією! Ворімоє з чужою!“

А в „Комуністичнім Маніфесті“ стоїть: „Пролетаріат кожної країни мусить розуміється, насамперед упоратися зі своєю власною буржуазією“.

Не англійський пролетаріат має побороти французьку буржуазію, але французський. Пролетаріат Америка має походити американську буржуазію. Американське українське робітничтво, мусить сповнати свій обовязок супроти американської буржуазії. Старі приказки кажуть: „Двом богам не можна служити“, „На двох конях верха не поїдеш“. Так і з українським робітничтвом в Америці: або велика, могутня У. Ф. С. П., або велика Ф. У. З. Д., а тоді мідерна У. Ф. С. П. і „Робітник“ видасть ся, як мокре горить.

Члена У. Ф. С. П. мають зрозуміти, що те що добре

для буржуазії — є смертю для соціалізму! В соціалістичних не може бути політики „хитрої дипломатії“, або „щоб в усіх бути добрим“ — Політика соціалістів має бути отверта, проста, равача, безупину і дуча наперед! Визволі України се має бути бічна річ, а не перша. Першою соціалістам. Надія не на сильних світа сего, але на силу революційного міжнародного робітничтва. А кому миля „рідна“ буржуазія, тому не місце меж соціалістима. Ми ж сповнім заповіт Маркса: „Насамперед упораймось з своєю власною буржуазією!“

Вінець капіталізму неминучий.

Криза за часи крипацтва доробив ся до члена комуни, так само як міщани під ярмом феєдального абсолютизму доріє до становища буржуа. Навпаки-ж, сучасний робітник, замість того, щоб враз з поступом промислу підніматися, опускається ся все нижче, нижче навіть умов існування своєї власної класи. Робітник стає владарем і злидні розвиваються ся ще швидше, ніж населення і багатство. З цього стає видно, що буржуазія не вдатна бути надалі пануючою класою і проголошувати умови свого існування за закон, що має кермувати суспільством. Вона не вдатна панувати, бо невдатна забезпечити своєму невеличкому навіть існування, невдатна панувати, бо вона мусила довести його до такого становища, що сама мусить його годувати, замість того, щоб годувати ся з його. Суспільство вже не може під нею жити, тоб-то, її жите не годить ся з життям суспільства.

Найголовнішою умовою існування і пановання буржуазії є нагромаджене багатство в руках приватних осіб, утворенне і побільшене капіталу: а умовою існування капіталу є наємна праця. Наємна праця трамється ся виключно на конкуренції робітників про між себе. Поступ промислу, пасивною підмогою якого є буржуазія, становить на місце відокремленности робітників завдяки конкуренції — революційне їх єднанне через асоціацію. От так розвиток промислу підковує під ногами буржуазії навіть той самий ґрунт, на якому вона витворює продукти і їх присвоює. Вона витворює насамперед своїх власних мільонників. І погибель так само неминуча, як і перемога пролетаріату.

„Комуністичний Маніфест“.

Соціалістичні курси у Вінніпегу.

Ми вже пару разів згадували в „Р. Н.“ про konieczну потребу систематичної освіти для членів нашої Партії. Житє вставляє перед нами найріжшомантніші питання, а якими робити мусить бути ознайомлений, як він має розв'язати. Соціалістична партія, наш організатор, проявляє і анархам. І дуже буде у

Володимир Шер. Що таке гроші?

Хто-ж в читачів не знає, що таке гроші?

Хто не знає їх чародійної сили, їх неавччайної „вартости“, яку в нинішній суспільности вона має. Кому є чужою жертва погоня за жовтим божком, погоня, липаючи за собою по дорозі трупи — жертви конкуренції, або вубожілі ряди пролетаріату — другого вивиску? Все те для грошей, через гроші, за гроші...

Однак помімо їх популярности дуже мало є людей котрим є знана властива функція грошей, їх походжене і різні їх форми в історичнім розвитку.

Що таке гроші? Український економіст Туган-Барановський предтавляє гроші „яко предмет, повнячий в господарстві даної суспільности функцію загальної міри вартости загальних знарядів виміни і правного осередка платні“.

Однак се представлюване грошей відносить ся до держав теперішних, а початкові гроші проставити можна тільки як міра вартости товарів

Однак представивши гроші в такий спосіб, ми не відновдаємо на слідуючі питання:

1. длячого сєю мірою є коштовні метали;
2. чи всюди і завжди вони сповняють функцію грошей?

Етдографія і історія говорять що нічого; прим. дикі народи Африки, як готтентої, кафрі, мурини посідають гроші в формі соли і навалів оуняє; в різних міс-

цях Судану в характері грошей виступають мушлі (кагри), або мосьжаний дріт.

Історія учить нас, що в Новій Гвінеї невеличкими грали ролю грошей, в Норвегії — сушений риба, в Абіссинії — сіль.

В краях з кочівничою людністю ролю грошей відгравала худоба: в грецьких народних поємах Гомера можна знайти оцінку мідяного тринижна на 12 биків, золоті збруї на 100 биків. Латинська назва гроші — „ресипія“ походить від слова „rescio“, що значить худоба.

Важно отже, що гроші в різних народів в різній часі різнородні форма.

Від чога се валежить?

Щоби відповісти на се питання, мусимо сьятати в глибої історії людства, бо, як каже Марко: „головна трудність в аналізі грошей вістає побороєю з хвилею, коли поняттям робить ся їх походжене з товариського розвитку“.

Первісне племя з природним господарством, се є витворююче все самим собою і для себе, не робить ще ніякої обміни, не знає грошей та не має пре них жадного повяти.

Лиш зі зростом людности зростають потреби племена та змушують його до віднайдедя способу праці в більшою вадатностію.

Відповідає сьому поділ праці: в середній племена повляють ся ремісники, котрі привичаючи ся до певної означеної праці, набирають в ній вправи та обільшують оям її вадатність (в племена виступає дуже часто постатє ковала, витворюючого необхідні для господарства знаряди збрую).

Так само поділ праці може наступити

межи ріжними племенами на підставі богатств природних; в місцях з багатими пасовищами — чабанство, в доброю землею — різничтво.

В таких то обставинах, обставинах поділу праці і впливаючого звідси обміну, яке середство дуже улекшуєче процедуру. В який спосіб се наступає, пояснює нам такий примір, ввагий з книжки російського економіста Богданова:

Оден ремісник, що виробляв топори, потребує стріли, іде отже на торг і хоче вимінити топір на стрілу.

Але дуже часто трафляє ся так, що продаючому стріли потрібно власне топора, а може трафити ся і так, що стрілу цілком нема на торі.

Продаючому топір наставляють в усіх історіях непотрібні для него товари: тут 2 ножі, там одну вівцю, в третім місці два вазці і т. д. Шож він має робити? По намісли бере вівцю. Доходить він до сего менше-більше в такий спосіб. Хотай язвамаю тимчасом досить, але вівцю можу в остаточнім разі перетрамати у себе доти доки не скінчать ся мені запас, а коли знайду чоловіка, котрий продає стрілу, то від віддасть мені її скорше за вівцю, чим за топір; може також бути, що топір є йому непотрібний, а вівця надасть ся кождому і взагалі всі на торі охотно беруть худобу. Обчислене покаже ся на місці: продаючий стрілу охотно уступає її за вівцю.

Супроти загального великого запотребована на худобу, привичаєно ся вимінювати за нею всякий товар на торі, коли не трафив ся той власне товар, которого потребував купуючий. Приймає ся навіть звичай, щоби відразу вимінювати товар на

худобу і доперва за худобу купувати потрібні продукти. Товар — худоба стає загальним товарем, котрий всі беруть найохотнішше, котрий для всіх стає пожаданим.

Живий примір повставана грошей подає також проф. Кшивіцькай: „За часів старого побуту в школах був звичай збирати старі пера. Кожний збирив їх, а знаходили ся багаті, котрі посідали по кілька сот і навіть до тисячі старих сталевих пер, найрозмайтшого роду. Помежи предметами, належачими до школярів, були вони „товаром“ загально приймаваним і пожаданим. З їх помічю мірено вартість — оцінювано всілякі инші товари шкільного ринку: булки, обравки, пилки і т. д. Іншими словами, сповняли вони роботу грошей“.

Сі приміри знаменито пояснюють по висше речене Маркса про походжене грошей з товару.

Яеним є також для нас, чому у кочівничих народів ролю грошей відграє худоба, підчас коли різнікки послугують ся шпециально, рижом і т. д.

В дальшій історичнім розвитку роля грошей переходять до металів; пояснює ся се тим, що:

1. метал є товаром воюди необхідним бо від епохи бронзу і міді почато робити з него господарські знаряди і зброю;
2. жаданий „товар“ дотепер служачий яко гроші не мігб ся так довго переходувати як метал;
3. метал є однородний, дає ся легко ділати на кусники малої вартости і завдяки тому може служити мірою предметів малою вартости;
4. первісним людям метал подобав

бівник має б... осьбічений... знати хоч по... як географію... ріку культури... номію і т... ціал-демокра... овноло знати... гельса Кави... Пеханова.

Пролетарія... зумити що, в... оціалізмом, буржуазією. (об)решена не т... — се її ось... зумом бур... від патика по... в себе на пр... ка. Щоб поб... оїво, робітн... оєвчичим хо... вистояти суп... ців.

Робітничтво... діяльний рево... вати світом... трафить зроби... темної худоби... вадити устрій... теперішнього... вадити люде в... перішних. Тем... тільки заведе... робітничтво... тільки на сил... буде темне, як... попрывадити с... дімам?

Відповідь на... Робітник має в... навіть в десяти... вчитись від бур... буржуазні хитр... ти і світло со... знати.

Науки бракне... У. С. Д. П. у Ка... У. Ф. С. П. в С... через брак знан... ціалістична сил... ся, наші органа... ють, проявляєть... і анархам. І до... лове буде у

ся яко окраса... вібланє подорож... дикі народи ріж... мети;

5. металі ма... но до ваги і тм... ні.

(Последні д... до запроваджен... ший, котрі в час... Не диво ота... наведеної прич... пожаданих і пр... всілякі инші ф...

В одній з па... нагоди банкової... року 1844 — 45... саме навіть кох... свільности люд... не над истокою

Як поперед... зачинають відг... 1. свій поділ, 2...

В середнові... в обороті в форм... всілякого роду... но і відважуван... талю.

Однак в дал... воли отосунки в... важуване забир... вірено ою функ... ції посідаючий

Від того час... монету в поста... меньше улягаю... та в постаті ку... діна в ужитку.

Початково,